

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **K. Z.**
bytem X
zastoupen Mgr. D. Z.
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2022, č. j. MPSV-2022/18822-921, sp. zn. SZ/MPSV-2021/60765-921,

takto:

- I. Výrok II. rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 1. 2. 2022, č. j. MPSV-2022/18822-921, sp. zn. SZ/MPSV-2021/60765-921, se ruší a věc se v tomto rozsahu vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení
- III. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 15. 2. 2021, č. j. 52559/2021/BBA, přiznal žalobci příspěvek na péči dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) ve výši 12 800 Kč měsíčně odpovídající III. stupni závislosti na pomoci jiné osoby při zvládání základních životních potřeb od července 2019 (výrok I.), a přiznaný příspěvek snížil na 8 800 Kč měsíčně od srpna 2020, neboť od 31. 7. 2020 žalobci poskytoval pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb (výrok II.). Dle posouzení příslušným posudkovým lékařem žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá 8 základních životních potřeb – orientaci, komunikaci, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, výkon fyziologické potřeby, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodnutí úřadu práce změnil tak, že od 1. 1. 2022 náleží žalobci příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč, neboť s účinností novely zákona o sociálních službách se výše příspěvku sjednotila bez ohledu na poskytovatele pomoci (výrok I.); ve zbytku žalovaný rozhodnutí úřadu práce potvrdil (výrok II.).

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí (do jeho výroku II.) podal žalobce včasnou žalobu. Shrnuje dosavadní průběh řízení a uvádí, že přestože bylo vypracováno několik posudků o zdravotním stavu žalobce, žádný z nich není natolik kvalitní, aby mohl být dostatečným podkladem napadeného rozhodnutí. Žádný posudek nehodnotí zvládání základních životních potřeb dle dílčích aktivit, neobsahuje řádné posouzení stavu žalobce stran stavu mozkové demence, vychází pouze z neaktuálních lékařských zpráv a z jiných podkladů účelově vynechává informace, dle kterých žalobce dílčí aktivity nezvládá. V průběhu osobního vyšetření byl žalobce shlednut pouze po fyzické stránce, když posudková komise zkoumala jeho reflexy, sílu stisku apod. Je však nepochybné, že sporné základní životní potřeby, zejména stravování, nejsou spojeny pouze se schopností fyzické aktivity. Aktuální rozsah mozkové atrofie žalobce, ani míra jakou ovlivňuje zvládání základních životních potřeb, nebyly nikdy v rámci posudků zkoumány.
3. Žalobce namítá nedostatečné posouzení zvládání základní životní potřeby stravování. Nezvládá vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, což je uvedeno v záznamu ze sociálního šetření ze dne 25. 11. 2020. Jak vyplývá z posudku ze dne 2. 11. 2021, žalobce není schopen odpovědět, jaký je jeho oblíbený pokrm. Žalobce dále nezvládá dodržovat stanovený dietní režim. Dle záznamu ze sociálního šetření ze dne 25. 11. 2020 žalobce tuto aktivitu nezvládá, má diabetickou dietu. Žalobce nezvládá ani konzumovat stravu v obvyklém denním režimu. Dle záznamu ze sociálního šetření ze dne 25. 11. 2020 žalobce zvládá konzumovat stravu v obvyklém denním režimu s pomocí personálu, který na něj dohlíží a neustále připomíná. V rámci žádného posudku ani jeho doplnění nikdy nebylo zkoumáno a poté hodnoceno, zda žalobce tyto tři konkrétní dílčí aktivity základní životní potřeby stravování zvládá. Naopak, posudková hodnocení zvládání těchto aktivit dle žalobce vědomě a cíleně ignorují. Skutečnost, že žalobce je schopen díky zachované mechanické funkčnosti horních končetin sebesycení, nijak neimplikuje schopnost tyto dílčí aktivity zvládat.
4. Co se týče základní životní potřeby mobility, posudková komise dle žalobce nijak nezkoumala, zda je schopen zvládat dílčí aktivity otevírat a zavírat dveře a pohybovat se

chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu. Pouhé konstatování o funkčnosti horních a dolních končetin nelze brát jako podklad pro rozhodnutí. Dílčí aktivita otevírání a zavírání dveří je nadto spojena rovněž s mentálními schopnostmi žalobce, tj. zda mechanismu dveří žalobce stále rozumí.

5. Žalobce shrnuje, že v podkladech pro rozhodnutí jsou očividné rozpory, které však žalovaný nesprávně vyřešil tak, že některé informace ve spise ignoruje a úmyslně se jimi nijak nezabývá. Žalobce měl být v souladu se zásadami správního řízení řádně vyšetřen, k čemuž však nikdy nedošlo. Neurologem byl žalobce shlednut jen co do fyzického stavu, když byly zkoumány reflexy, síla úchopů, schopnost zaujímat různé polohy apod. Nikdy však neproběhlo neurologické vyšetření zkoumající mentální stav žalobce, tj. stupeň progresu mozkového degenerativního onemocnění. Posudky se stále odkazují na lékařské posudky z let 2019 a 2020. Žalobce proto navrhuje, aby soud zrušil výrok I. rozhodnutí úřadu práce a výrok II. napadeného rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný uvádí, že posudková komise vycházela ze závěrů sociálního šetření úřadu práce a z veškeré doložené zdravotnické dokumentace. Zdravotní stav žalobce byl dostatečně znám a zohledněn v možném zákonném rozsahu; v podrobnostech žalovaný na posudky a napadené rozhodnutí odkazuje. Zdravotní stav žalobce byl jen v odvolacím řízení přezkoumán celkem čtyřikrát, vlastní vyšetření žalobce proběhlo při jednání dne 2. 11. 2021, a to též za přítomnosti zmocněnce žalobce. Při jednání nebyly ze strany žalobce ani jeho doprovodu namítnuty žádné skutečnosti, které by průběh vyšetření zpochybňovaly. Pokud žalobce disponoval aktuálnějšími nálezy, tyto v průběhu řízení nedoložil. Případný rozdíl posouzení oproti sociálnímu šetření je dán skutečností, že na rozdíl od sociálního šetření posudkoví lékaři vychází především z objektivně doloženého zdravotního stavu posuzované osoby. V případě žalobce pak posudkové závěry přesvědčivě odstranily i žalobcem namítané nejasnosti stran sociálního šetření, kdy z posouzení zdravotního stavu žalobce vyplynula absence medicínského korelátu k udávaným potížím. Žalobcem namítané obtíže ve vztahu k jejich psychické stránce byly posudkovou komisí řádně zhodnoceny v rámci odpovídajících životních potřeb, a to na základě doložených lékařských zpráv, včetně neurologických vyšetření vztahujících se k žalobcem namítané diagnóze. V tomto ohledu žalovaný konstatuje, že z doložené lékařské dokumentace vyplynulo, že žalobce byl po psychické stránce vyšetřen, přičemž z odpovídajících lékařských zpráv nevyplývaly ve vztahu k namítané diagnóze rozpory, které by bylo nutné odstranit např. osobním vyšetřením žalobce. Žalovaný proto navrhuje žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
8. Žaloba je **důvodná**.
9. Před posouzením žalobních námitek krajský soud považuje za vhodné výslovně vymezit rozsah přezkumu napadeného rozhodnutí. Ačkoliv si krajský soud není vědom

rozumného důvodu pro takový postup, žalobce dle výslovného a jednoznačného textu žaloby napadl pouze výrok II. napadeného rozhodnutí (srov. poslední odstavec odd. I. žaloby). Označením výroku rozhodnutí, který žalobce napadá, je přitom krajský soud vázán. Tomuto vymezení odpovídá i návrh výroku rozsudku (petit), ve kterém žalobce opět požaduje zrušit pouze výrok II. napadeného rozhodnutí (znovu, poněkud nelogicky, spolu s výrokem I. prvostupňového rozhodnutí úřadu práce; rozsahem návrhu na zrušení rozhodnutí v prvním stupni však krajský soud vázán není, neboť je především na soudu zhodnotit vhodnost takového postupu).

10. Žaloba přitom byla podána poslední den lhůty pro její podání a platí, že rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě pro podání žaloby (§ 71 odst. 2 s. ř. s.). Výrokem I. napadeného rozhodnutí bylo rozhodnuto o nároku na příspěvek na péči od 1. 1. 2022, výrokem II. napadeného rozhodnutí žalovaný potvrdil rozhodnutí ve zbytku, tedy ve vztahu k období od července 2019 do prosince 2021. Právě toto období proto bude pro posouzení důvodnosti žaloby rozhodující a nárokem žalobce od 1. 1. 2022 se krajský soud zabývat nemůže, neboť v tomto rozsahu nebylo správním rozhodnutím napadeno žalobou.
11. Předpokladem pro vznik nároku na příspěvek na péči je závislost žadatele na pomoci jiné osoby při zvládání základních životních potřeb dle § 7 odst. 2 a § 8 zákona o sociálních službách. Podle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách *pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu*. Podle odst. 6 téhož ustanovení *bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis*. Podle § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky *schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce*. Podrobná kritéria pro posuzování schopnosti zvládat základní životní potřeby tedy obsahuje příloha č. 1 prováděcí vyhlášky. *Pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat (§ 2a prováděcí vyhlášky)*.
12. Ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky současně dodává, že *za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby*.
13. Stupeň závislosti osoby obligatorně posuzuje posudkový lékař, resp. v odvolacím řízení posudková komise žalovaného. Posudek ve věci příspěvku na péči musí být úplný, jednoznačný a přesvědčivý. Posudkový lékař se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její

schopnosti zvládat aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochyby o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 3 Ads 77/2013 - 22, ze dne 30. 7. 2015, č. j. 9 Ads 35/2015 - 44, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015 - 27, ze dne 29. 8. 2016, č. j. 4 Ads 100/2016 - 25). Posudkový závěr musí být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý a srozumitelný i pro správní soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti. Soud ověřuje, zda posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí je úplný a přesvědčivý ve výše uvedeném smyslu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2017, č. j. 8 Ads 136/2017 - 35).

14. V posuzovaném období nečiní žádná ze stran spornými základní životní potřeby, jejichž nezvládání bylo žalobci uznáno (jedná se o osm základních životních potřeb uvedených výše). Sporné je to, zda žalobce zvládá základní životní potřeby stravování a mobility, resp. zda posudková komise své závěry o tom, že žalobce tyto základní potřeby zvládá, dostatečně přesvědčivě odůvodnila a toto odůvodnění má oporu v podkladech rozhodnutí.
15. Předtím, než se krajský soud bude této otázce blíže věnovat, učiní několik obecnějších poznámek. Podklady pro zjištění o zdravotním stavu (tj. zejména lékařská dokumentace, záznam ze sociálního šetření a další podklady) by měly být podle možností aktuální ve vztahu k období, v němž se zdravotní stav osoby posuzuje. Pro zajištění tohoto požadavku posudková komise vychází z aktuálních zpráv ošetřujících lékařů posuzované osoby. V případě potřeby, zejména pokud takové zprávy dostupné nejsou nebo obsahují rozpory, může příslušný orgán vyzvat osobu k tomu, aby podstoupila vyšetření u odborného lékaře (což je zejména v zájmu této osoby), případně posudková komise může provést vyšetření v průběhu svého jednání. Průběh osobního vyšetření u posudkové komise je ovšem limitován svou povahou a povahou zjištění nutných k danému zdravotnímu stavu. Je zřejmé, že nemůže nahradit např. komplexní vyšetření několika odborných pracovišť, vyšetření za pomoci sofistikovaných přístrojů (kterými disponují zpravidla pouze nemocniční zařízení) nebo dlouhodobé sledování zdravotního stavu.
16. V nynějším případě je rozhodující posouzení zdravotního stavu žalobce od července 2019 do konce roku 2021. Není proto na místě vytýkat posudkové komisi, že vycházela ze zpráv z roku 2019 a 2020, neboť tyto zprávy dané období pokrývají. Posudková komise vycházela dle posudků z neurologického vyšetření ze dne 24. 7. 2019, 15. 1. 2020 a 19. 8. 2020, lékařského nálezu MUDr. Š. ze dne 27. 8. 2019, zprávy z kliniky radiační onkologie ze dne 23. 7. 2019, sdělení Domova pro seniory ze dne 23. 4. 2021, z výsledků předchozích posouzení zdravotního stavu a z výsledku vyšetření žalobce posudkovou komisí při jednání dne 2. 11. 2021. Při tomto jednání dle posudku zástupce žalobce sdělil, že již nemají další lékařské zprávy, které by mohli doložit.
17. Z vlastního vyšetření posudkovou komisí vyplývá, že s žalobcem byl kromě vyšetření fyzických schopností veden rozhovor – žalobce dle obsahu rozhovoru např. neví, co má rád k obědu a co rád jí, neví, co mu vaří. Dle sdělení zástupkyně žalobce hodně hubne, dříve hodně jedl. Posudková komise zhodnotila, že žalobce na otázky odpovídá jednoslovně, ví, jak se jmenuje, kdy se narodil, místo bydliště uvádí předchozí, věk spočítá

nepřesně, bradypsychický, na některé otázky neodpoví. Není tedy pravdou, jak tvrdí žalobce, že byly ověřeny pouze jeho fyzické schopnosti

18. Vyšetření před posudkovou komisí dle krajského soudu proběhlo standardně. V posudkové komisi byl přítomen odborník z oboru neurologie, což odpovídá tomu, že příčinou nepříznivého zdravotního stavu je neurologická problematika. Krajskému soudu není zřejmé, jakým jiným způsobem by mělo být dle žalobce provedeno další vyšetření. Žalobce byl vyšetřen neurologicky i psychologicky v polovině roku 2020 s tím, že bylo konstatováno, že je obtížně psychologicky vyšetřitelný (viz níže) a výsledky vyšetření před posudkovou komisí jsou srozumitelné. Jak již bylo předesláno, v rámci vyšetření před posudkovou komisí nelze očekávat náročné komplexní vyšetření, k němuž je kompetentní příslušné odborné pracoviště a ošetřující lékaři žalobce. K doplnění informací z přirozeného prostředí žalobce pak slouží sociální šetření.
19. Jinou otázkou ovšem je, zda posudková komise také řádně, tedy úplně a přesvědčivě odůvodnila své závěry o tom, že žalobce zvládá základní životní potřeby stravování a mobility.
20. Krajský soud přitom obecně vychází z toho, že pokud jsou veškeré podklady rozhodnutí (posudkové hodnocení, lékařské zprávy, záznamy ze sociálního šetření apod.) ve vzájemném souladu a zároveň povaha nepříznivého zdravotního stavu zpravidla k nezvládání sporných základních životních potřeb nevede, lze klást na odůvodnění posudkových závěrů mírnější požadavky, a je možné akceptovat z hlediska požadavku na přesvědčivost a úplnost posudku obecnější odůvodnění.
21. Naopak ve spornějších případech je třeba, aby se posudková komise v případě uplatněných námitek věnovala konkrétní situaci žadatele, příčinami jeho nepříznivého zdravotního stavu a tím, jak se tento nepříznivý zdravotní stav odráží ve schopnosti zvládat sporné aktivity základní životní potřeby. V případě, že posudková komise dospěje k závěru, že žadatel danou potřebu zvládá (nebo by zvládat měl), musí být krajský soud z odůvodnění posudku nebo odůvodnění napadeného rozhodnutí schopen seznat, z jakých konkrétních lékařských zpráv či vlastních lékařských úvah závěry posudkové komise vycházejí.
22. Dle právní úpravy i judikatury přitom platí, že pro hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby je rozhodné nesplnění byť jen jedné z aktivit, které jsou pro schopnost zvládat určitou základní životní potřebu vymezeny v příloze k této vyhlášce, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013 – 32).
23. Za schopnost zvládat základní životní potřebu stravování se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace. Zvládání dietního režimu je přitom hodnoceno v rámci základní životní

potřeby stravování ve smyslu § 9 odst. 1 písm. d) zákona o sociálních službách (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 Ads 75/2014 – 20).

24. Posudkové hodnocení bylo v odvolacím řízení opakovaně doplňováno. V posudku ze dne 1. 6. 2021 posudková komise k základní životní potřebě stravování uvádí, že smyslové funkce jsou pro zvládnutí této potřeby dostatečné a základní životní potřeba stravování je zaměřena na schopnost vlastní konzumace již připravených nápojů a stravy.
25. Jelikož žalobce namítal, že posudková komise se nevypořádala se zvládáním všech jednotlivých aktivit dané základní životní potřeby, vyžádal žalovaný z těchto důvodů doplňující posouzení zdravotního stavu. V doplňujícím posudku ze dne 27. 7. 2021 posudková komise k základní životní potřebě stravování uvádí, že k neschopnosti zvládat stravování může dojít mimo jiné při těžkých poruchách, spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Žalobce trpí středně těžkou demencí, nejedná se o demenci těžkou s dezintegrací, o čemž svědčí nález neurologa. Žalobce je dle posudkové komise schopen sebesycení, schopnost uvařit si teplé jídlo a nápoj se hodnotí v rámci základní životní potřeby péče o domácnost.
26. Ani s tímto posouzením žalobce nesouhlasil. Žalovaný proto vyžádal další doplňující posouzení, kde zopakoval požadavek, aby posudek obsahoval konkrétní vypořádání jednotlivých úkonů dané základní životní potřeby a vznesl současně požadavek na to, aby posudková komise žalobce osobně shlédla a případně jej vyšetřila.
27. Posudková komise proto znovu zasedala dne 2. 11. 2021, při jednání žalobce osobně shlédla a vyšetřila. Schopnost zvládat základní životní potřebu stravování posudková komise vyhodnotila v podstatě totožně jako v předchozím posudku.
28. Konečně, ani druhé doplnění posudku žalobce neshledal dostatečným, žalovaný na základě uplatněných námitek shledal důvody pro doplnění posudku, a to opětovně stran konkrétního vypořádání jednotlivých úkonů sporných základních životních potřeb.
29. Posudková komise zasedla dne 11. 1. 2022 a k základní životní potřebě stravování zopakovala své předchozí závěry a doplnila, že žalobce je schopen konzumace již připravených nápojů a stravy. Dle sociálního šetření ze dne 10. 9. 2019 není krmen, sám se nají a napije. Dle druhého sociálního šetření ze dne 25. 11. 2020 provedeného dotazníkovou formou, není krmen.
30. Krajský soud v této části shledává žalobu důvodnou a dává žalobci za pravdu v tom, že posouzení zvládání základní životní potřeby stravování není dostatečné, neboť posudková komise se v kontextu zdravotního stavu žalobce nezabývala dostatečně zvládáním aktivit dané základní životní potřeby. Přes opakované žádosti o doplnění posudku o konkrétní vypořádání všech jednotlivých aktivit dané základní životní potřeby posudková komise v podstatě danou základní životní potřebu redukovala na schopnost vlastního sebesycení.
31. Fyzické schopnosti stran sebesycení žalobce v žalobě nečiní spornými a nenamítá, že by nebyl schopen např. nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, nebo přemístit nápoj a stravu na místo konzumace. Zatímco pro zvládání těchto potřeb jsou rozhodující výhradně fyzické a smyslové schopnosti posuzované osoby, zvládání ostatních aktivit, jak správně žalobce upozorňuje, je podmíněno také

přiměřenými kompetencemi duševními (tj. schopnost vybrat si nápoj a potraviny a dodržovat při stravování obvyklý denní režim a dietní režim).

32. Pokud se krajský soud vrátí ke shora uvedeným obecným východiskům, příčinou nepříznivého zdravotního stavu je frontotemporální demence. Posudková komise cituje ze zprávy neurologa ze dne 19. 8. 2020, kde se uvádí, že se jedná o středně těžkou demenci. Daná zpráva však zároveň udává, že žalobce je těžko vyšetřitelný psychologicky, psychologicky byl vyšetřen v červnu 2020, přítomny známky progredující deteriorace kognitivních schopností, demence středně těžkého až těžkého stupně. S takovým zdravotním stavem mohou být dle krajského soudu pravidelně spojeny změny osobnosti a chování a kognitivní poruchy (obzvláště při hranici středně těžké a těžké demence dle výsledků psychologického vyšetření), včetně narušení stravovacích stereotypů – preferencí, denního režimu, náhledu na stravovací a pitný režim, či schopnosti dodržet dietní režim.
33. Dle prvního sociálního šetření ze dne 10. 9. 2019 si žalobce není schopen vybrat stravu, pečující osoba mu musí neustále připomínat, aby jedl a pil, poté se žalobce sám nají i napije. Dle druhého sociálního šetření ze dne 25. 11. 2020 provedeného dotazníkovou formou žalobce nezvládá vybrat ke konzumaci hotový nápoj a potraviny a nezvládá dodržovat stanovenou diabetickou dietu, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu zvládá pod dohledem. Rovněž v průběhu vyšetření před posudkovou komisí dne 2. 11. 2021 žalobce dle obsahu rozhovoru např. neví, co má rád k obědu a co rád jí, neví, co mu vaří. Dle sdělení zástupkyně žalobce hodně hubne, dříve hodně jedl.
34. Za těchto skutkových okolností proto bylo na posudkové komisi, aby se zvládním sporných aktivit základní životní potřeby stravování zabývala důkladněji – žalobce totiž má poměrně závažné zdravotní postižení, s nímž jsou spojeny mnohé obtíže z hlediska duševních kompetencí, obě sociální šetření shodně udávají nezvládání daných aktivit základní životní potřeby a ani vyšetření před posudkovou komisí v tomto směru nevedlo k jednoznačným závěrům (žalobce nebyl schopen odpovědět na otázky vztahující se ke stravování). Tak měla posudková komise postupovat obzvláště v situaci, kdy byla žalovaným třikrát vyzvána doplnění posudku právě zkoumáním všech jednotlivých úkonů základních životních potřeb. Konstatování, že žalobce trpí „pouze“ středně těžkou demencí a citace Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 (*„k neschopnosti zvládat stravování může dojít při těžkých poruchách, spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy“*), se ve skutkových okolnostech nynější věci jeví krajskému soudu jako nepřesvědčivé a nedostačující. V dalším řízení proto bude na místě v tomto směru posudkové hodnocení doplnit
35. Naopak, posouzení zvládání základní životní potřeby mobility je dle krajského soudu přesvědčivé. Za schopnost zvládat základní životní potřebu mobilita se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat *vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je*. Obecná východiska uvedená výše lze aplikovat i ve vztahu k této základní životní potřebě. Zde je ovšem podstatné, že do pojmu „mobilita“ jsou vtěleny aktivity fyzického rázu, které postižené osobě umožňují vlastními silami se

pohybovat, nikoliv schopnosti smyslové a duševní, které se hodnotí zejména v rámci základních životních potřeb orientace (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 3 Ads 238/2014 – 21).

36. V lékařské dokumentaci a podkladech posudkového hodnocení přitom nejsou dokumentovány takové funkční poruchy pohybového ústrojí žalobce, které by mohly mít podstatný vliv na schopnost žalobce vykonávat aktivity základní životní potřeby mobility. Rovněž z výsledků sociálních šetření takové pochybnosti nevyplývají, dle prvního sociálního šetření žalobce aktivity dané základní životní potřeby zvládá. Dle pozdějšího dotazníkového sociálního šetření žalobce taktéž většinu aktivit zvládá samostatně. U některých aktivit jsou doplněny poznámky, např. že po nerovném povrchu se žalobce nepohybuje (faktický stav ovšem kompetence nijak nezpochybňuje), nebo že je nutný dohled (chůze po schodech, nastupování a vystupování z dopravních prostředků – to ovšem podle všeho souvisí zejména s problémy s orientací).
37. Žalobce v žalobě konkrétněji namítá dvě skutečnosti. Za první, že nebyla zkoumána schopnost žalobce pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu. V posudku však posudková komise dle krajského soudu dostatečně odůvodnila své závěry o tom, že žalobce není přítomno takové pohybové omezení, které by odůvodnilo nezvládnutí této aktivity. Toto zjištění má podklad ve zdravotnické dokumentaci i osobním vyšetření žalobce před posudkovou komisí – žalobce přišel v doprovodu bez opory, sám vstává a usedá, svalová síla je dostatečná, taxy v normě, nejsou přítomny takové patologie, které by pohyb znemožňovaly.
38. Z uvedených důvodů je dostatečně podložen i závěr, že žalobce je schopen sám otevírat a zavírat dveře. Duševní kompetence na rozdíl od aktivit základní životní potřeby stravování pro toto posouzení rozhodující nejsou. Pokud by žalobce potřeboval pomoc v podobě instrukce k tomu, jakým způsobem při použití konkrétního mechanismu otevírání dveří má žalobce postupovat, mohla by mít tato skutečnost význam toliko ve vztahu k základní životní potřebě orientace (orientace v domácím prostředí), která byla žalobci uznána jako nezvládnutá. Námitky proti posouzení základní životní potřeby mobility proto dle krajského soudu nejsou důvodné.

V. Závěr a náklady řízení

39. Krajský soud proto zrušil napadené rozhodnutí ve výroku II. (v souladu rozsahem, v němž bylo napadené) podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. v tomto rozsahu věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovaného váže právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
40. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšný žalobce v průběhu jednání výslovně sdělil, že náhradu nákladů řízení nepožaduje.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí

stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 16. listopadu 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce